

ФЕРМЕР ПРИДНІПРОВ'Я

4 липня 2018 року
№ 26 (65)

Слово не горобець

Поліція має твердий намір завадити захопленню рейдерами вирошеного врожаю

Про це заявив заступник голови Національної поліції і керівник патрульної поліції Олександр Фацевич. За його словами, досвід минулих років показав, що під час посівних робіт проблем у фермерських господарств не виникає. Однак під час збору врожаю поліція стикається зі спробами рейдерських захоплень. «Наше основне завдання – зробити так, щоб зібрав урожай фермер, який його посів, – зазначив він. – Після цього всі господарські спори повинні вирішуватися в установленому законом порядку, а саме шляхом звернення до суду». Олександр Фацевич також наголосив на необхідності проведення роз'яснювальної роботи з фермерськими господарствами щодо укладення договорів з поліцією щодо забезпечення охорони

сільгоспугідь та об'єктів аграрних підприємств. «Такий формат співпраці з фермерами – як приватниками, так і великими аграріями – дозволить поліцейським своєчасно відреагувати на будь-які незаконні зазіхання рейдерів», – пояснив він. Зважаючи на те, що поліцейська присутність є не в кожному селі і селищі, поліція охорони розробить єдину дислокацію сил реагування на виклики при здійсненні охорони. «У разі звернення фермерів щодо незаконних дій за викликом у першу чергу прибуде той наряд, який перебуває поруч. Незалежно від того, чи буде це поліція охорони, групи або наряд патрульної поліції», – підкреслив заступник голови Національної поліції.

У фокусі дня Липень принесе чимало змін

В Україні 1 липня почали діяти правила округлення сум при розрахунках. Також припиняється карбування та випуск монет номіналом 1, 2, 5 і 25 копійок. За інформацією Національного банку України, починаючи з 1 липня 2018 року, у разі відсутності дрібних монет у покупця і продавця підприємства сфери торгівлі і послуг повинні округлити суму здачі при будь-яких наявних платежах згідно з правилами округлення. Так, якщо сума розрахунку закінчується на 1-4 копійки, вона, згідно з правилами, округлюється до 0 в бік зменшення

суми, якщо сума закінчується на 5-9 копійок - округлення здійснюється до 0 в бік збільшення. Також варто зазначити, що з 1 липня в Україні припинилося карбування момент 1, 2, 5 і 25 копійок, разом з тим, монети номіналом 10 і 50 копійок залишаються. Національний банк України (НБУ) закликає фінансові установи не ухилятися від прийому монет дрібних номіналів під час здійснення розрахунків і касових операцій. З липня українців почнуть лікувати по-новому. А саме - 149 медичних уста-

нов будуть співпрацювати з Національною службою здоров'я України. Також сімейні лікарі, терапевти, а також педіатри будуть мати список послуг, які вони повинні надавати своєму пацієнтові. Також у липні будуть поетапно відключати аналогове телебачення. Цю процедуру хотіли завершити ще до 2016 року, але терміни були перенесені. З першого липня підвищився прожитковий мінімум. Показник загалом вріс з 77 гривень – з 1700 до 1777 гривень.

НБУ: Пластикових грошей поки не буде

На думку представників НБУ потреби у виготовленні і введенні в обіг пластикових банкнот поки немає. Національний банк України не розглядає можливості введення в Україні пластикових грошей. Про це сказав на брифінгу директор Департаменту грошового обігу Національного банку Віктор Зайвенко, інформує Ukr.Media.

«Такої необхідності застосування в Україні цих грошей (пластикових грошей), на сьогодні немає. Треба розуміти, що ці гроші дорожчі у виготовленні. Для них потрібне спеціальне обладнання. Якщо так казати, то треба побудувати нову банкнотну фабрику для того, щоб виготовляти такі гроші і де купувати основу для друку цих грошей. Тобто

ще й пластик», - зазначив він. Зайвенко розповів, що пластикові гроші випускаються в тих країнах, де є відповідні кліматичні умови, які дозволяють їм довше перебувати в обігу. При цьому він нагадав, що в Україні це 25 років тому побудовано повний цикл виготовлення захищеного паперу, а кілька років тому Банкнотно-монетний двір був переоснащений новими лініями для друку паперових грошей. Начальник управління організації виготовлення та захисту грошей Департаменту грошового обігу НБУ Володимир Тищенко зазначив, що серед європейських країн такі гроші ввела Румунія, а останнім часом Великобританія замінює паперові гроші пластиковими. Крім того, він заповнив, що сьогодні паперові гроші мають більше захисних ознак, ніж пластикові.

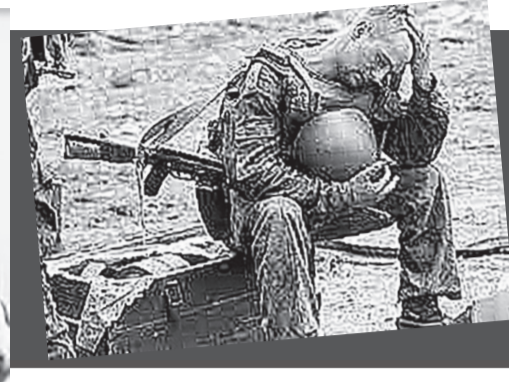
Чорні сторінки

"ВИЩА МІРА СОЦІАЛЬНОГО ПОКАРАННЯ"

У липні 1933-го, себто 85 років тому, сягнуло свого апогею те, що згодом українське селянство тихо і боязко поміж собою називало голодомкою, а ми уже в часи своєї незалежності голосно осмілилися назвати Голодомором. Скажете, а скільки ж можна, мовляв, згадувати хай і страшне, однак давнє?! У тому то й річ, що ці наші спогади навіть несподівано для нас самих викликані усім тим, що нині коїться з вітчизняним селом. Не знаємо до пуття, настільки цей перегук колишнього винищення селянського роду з нинішнім виправданий та справедливий, але не сумніваємося, що спільного тут таки вистачає. Не доби́ли колись голодом, так тепер заходилися добивати знищенням самих сільських населених пунктів. Щоб уже раз і назавжди очистити від них родючі землі для панів-поміщиків та олігархів – тільки не для найефективніших у дійсності їх господарів з дідів і прадідів селян-хліборобів. І сьогодні продовжується-відбувається тотальне винищення гнізд українського сільського народу. І якщо ми не згадаємо, що ми люди, гідні зовсім іншої долі на своїй рідній землі – добра не доведеться чекати. Якщо не піднімемося усі разом на свій захист, не станемо стіною проти війни, затіяної проти нас нинішніми зрадниками і перевертнями свого народу, не ждати нам і сподіваної волі та сподіваного щастя. Пора прокидатися і боронити самих себе, поки ще не від усіх сіл залишаються тільки кладовища.

На це сподівається кожний учасник бойових дій, коли повертається на мирну територію України після участі у військовому протистоянні з Московією на Сході країни. Вже п'ятий рік (!) іде неоголошена війна, майже кожного дня гинуть захисники Вітчизни. А на не окупованій території, де не чути гуркоту розривів снарядів, пострілів, руху військової техніки, відсутнє руйнування будинків та все інше жахіття, пов'язане з війною, мирне життя. І не завжди є розуміння того, що за цю можливість жити в спокої хтось кожної хвилини ризикує життям, а то і втрачає його. Зрозуміло, що має бути глибока вдячність і усляка підтримка воїнам - патріотам України, а чи завжди вона є?

Воїнам потрібне розуміння

Так, ми усі стомилися, виснажилися морально і матеріально від цієї клятої війни. Але дозволяйте запитати - там, на передовій, наші захисники не стомилися бути під постійними обстрілами окупантів, не спати ночами, жити в спеку і холод у бліндажах?! У них теж є сім'ї, діти, були якісь плани у мирному житті, але з початком військової агресії проти України їхнім пріоритетом стало захистити країну навіть ціною власного життя. Вони все кинули і пішли на фронт. Саме тому воїни-захисники заслуговують на велику повагу, розуміння, пошану і підтримку мешканців мирної, не зайнятої окупантами території. Щоб кожен, хто повернувся з фронту, відчув: так, я не марно воював, було за кого і за що. Край важливим є розуміння дружини, інших членів сім'ї, брата, сестри, сусіда та всіх людей, оточуючих воїна.

Турботу насамперед мають проявляти місцеві й вищі чиновники реальною допомогою, а не гучними, але пустими промовами. Надання відповідного статусу, вчасне отримання пільг, забезпечення санаторно-курортним лікуванням, медична реабілітація, повернення до продуктивної зайнятості тощо - першочергові питання, які необхідно допомогти вирішити бійцю, що повернувся з фронту. Життєво важливо, щоб у колишнього воїна, захисника країни, було відчуття піклування про нього і стимули до життя. А не так, як це сталося на Львівщині, коли 34-річний учасник АТО, Андрій Коваль, нещодавно демобілізований із війська, через бюрократичну тяганину з чиновниками Борщівщини сільради та служби зайнятості вчинив спробу самогубства. І такі випадки, на жаль, не поодинокі по всій країні і, зокрема, в Дніпропетровській області.

Байдужість убиває

До редакції газети зателефонувала Ніна Трень, мешканка с. Китайгород Царичанського району, і зі слізьми розповіла наступну історію:

- Циганенко Юрій Олександрович демобілізувався із лав учасників АТО у листопаді 2017 р. До війни жив самотою у власному будинку в селищі Царичанка. Близької рідні не мав, тому будинок полишати було ні на кого. Він його замкнув і подався на фронт, не дивлячись на свої 53 роки. Коли повернувся, застав жахливу

картину: будинок невідомими (але навряд чи інопланетянами) було розграбовано, навіть вирізали опалення. Зимувати було ніяк, засобів до існування він теж не мав, бо не міг знайти роботу. Тільки завдяки небайдужості сусідів, які прихистили його у особливо люті морози, він пережив цю зиму. Спочатку Юрій Циганенко звертався у різні інстанції, сподіваючись на якусь підтримку, але потім, зрозумівши, що до його проблем чиновники байдужі, занепав духом. Лише поодинокі люди, в тому числі і я, підготовували його, підтримували, як могли, морально. А нещодавно колишнього воїна, учасника АТО було знайдено мертвим з проваленою головою і поламаними ребрами у власному будинку. Моя особиста думка: його убила байдужість чиновників. Якби вчасно надали йому матеріальну і моральну підтримку, допомогли з роботою, непоправного не сталося б. Впевнена - у воїна не опустилися б руки. Саме через відсутність уваги і внутрішню глибоку образу він опустився до рівня життя безхатька. Так іноді буває в житті: воїн може бути хоробрим на полі бою і абсолютно беззахисним у боротьбі з чиновницькою бюрократією. Місцева влада навіть кошти на його поховання не виділила, попри звертання рідні. Не приховую - маю великий сумнів, що правоохоронні органи проведуть належним чином розслідування цього кричущого злочину. Що вони будуть шукати тих, хто фізично позбавив бійця життя і, відповідно, вбивці будуть покарані.

Мине час і, можливо, у Царичанці, як і по всій незалежній Україні, будуть золотом викарбувані на пам'ятній дошці імена тих, хто захищав суверенітет держави від московського агресора-окупанта. Серед них, ймовірно, буде і прізвище Циганенка Юрія. Та чи не краще і людяніше було б надати допомогу, коли він ще був живий і очевидно, занадто тихо, але прохав про неї? Саме такої уваги потребують усі бійці після фронту.

Євген Аверкін, учасник АТО, так висловив свій погляд на існуючу проблему:

- Скажу одне - проблема одна і на всіх учасників АТО: «на цивільці» ми нікому не потрібні зі своїми проблемами!!! Вони думають лише про свої гаманці і як зробити так, щоб

нічого не робити! На більшість наших запитань і претензій ми так і не чуємо конкретних відповідей і не бачимо, що будуть конкретні дії!!! Люди, зрозумійте нас: ми, сидячи в неймовірну спеку і палючий мороз в окопах і охороняючи ваш солодкий сон, не робити мемо за вас вашу роботу!!! І скоро це багатьом дуже швидко набридне! У першу чергу це стосується бездіяльності нашої уряду!

За указом Президента України при всіх адміністраціях створені Центри допомоги учасникам АТО. Задум хороший. А на ділі виходить по-різному. Є приклади хорошої співпраці чиновників з волонтерами. Але в більшості такі центри, скоріше, формально створені при ОДА та в усіх райцентрах. Щодо проблем військовослужбовців та їхніх сімей, працюють гарячі лінії для допомоги учасникам АТО, контакти є на офіційних сайтах обласних адміністрацій. Але реальну допомогу надають громадські організації та окремі, небайдужі громадяни. На сайті цих організацій є контакти юристів, можна звертатися і отримати безоплатно правову допомогу.

«Не шануйте, так хоч не плюйте в душу!»

Так емоційно висловилися колишній учасник АТО, мешканка с. Могилів Царичанського району Наталія Булах. Торік на сторінках «Фермера Придніпров'я» друкувалася розповідь про цю героїчну жінку, лікаря і військового, яка воювала разом зі своїми двома синами. За заслуги перед Україною на фронті вона отримала особливу нагороду від Філарета, Святішого Патріарха Київського і всієї Руси-України - медаль «Народний герой України». Зараз вона пішла на пенсію, але її кипуча енергія і бажання допомагати не дає їй спокою: вона взяла під опіку двох малят - інвалідів із дитячого будинку. В селі це викликає повагу, приємне здивування, адже Наталія Вікторівна уже пенсійного віку, а з малятами впоратись не так і легко. Та дехто нишком задрить тому, що на утримання і виховання дітей вона отримує кошти від держави, і зводить на неї услякі наклепи. Нещодавно до Наталії Вікторівни їхали представники одного з благодійних фондів. Шукаючи її будинок в селі, розпитували

дорогу та уточнювали, де саме вона мешкає. Поки приїхали до її будинку, то стільки «цікавого» про Наталію Вікторівну від однієї злоязыкої «Феськи» дізналися: що вона і п'яниця, і дітей належним чином не доглядає. Питається: навіщо зводити наклеп на легендарну жінку, учасника АТО?! Добре, що працівники цього фонду склали власне враження від побаченого: доглянутих дітей і свіжий ремонт у будинку. Разом посміялися з пліткарки, а Наталії Вікторівні зайвий раз довелось переносити в душі образ. В цій ситуації вона справедливо зауважує:

- Дивуюсь тим людям, що задрять чи з якихось інших невідомих міркувань намагаються мені нашкодити. Здається, вони повинні розуміти - яка це, насамперед, велика відповідальність: доглядати дітей із дитячого будинку, лікувати, виховувати, дбати про них повсякчас. Більшість бояться такого навантаження, але це не про мене. Якщо я хоч ще одній живій душі допоможу і врятую її - отримаю найбільше задоволення, не в коштах тут справа. Прикро, але доволі часто доводиться спикатися нам, учасникам АТО, з різного роду непорозуміннями, переносити образи, навіть відверто вороже ставлення. Якось водій маршруткі у Дніпрі відмовився везти мене безкоштовно, хоч я на цю пільгу маю законне право. Довелось навіть телебачення викликати, щоб владнати цю проблему. Іншого разу, коли я зі своєю підопічною маленькою донечкою Маринкою стояла на зупинці під дощем, водій маршруткі на Царичанку навіть не зупинився, хоча салон був майже порожній. Того дня я була у військовій формі, бо їхала на свято Покрови до центру села Могилів. Мабуть і цей водій настрахався, що доведеться везти нас безкоштовно, і так вчинив. Скажете, дрібниці? Можливо і так. Але ви навіть не уявляєте, як вони боляче ранять душу. За що ми воювали?! І який моральний дух буде у тих бійців на фронті, що воюють сьогодні, коли вони дізнаються про такі речі на «цивільці»? Ті, хто там не був, мають розуміти, завдяки кому вони мирно живуть, працюють, відпочивають. Отакими вчинками вони наносять додатковий біль колишнім воїнам. Бо для когось це може бути крайньою краплею, подальші події навіть передбачити важко.

Що нам треба

пам'ятати

На жаль, понад тисячу учасників АТО покінчили життя самогубством. Про це голова Комітету Верховної Ради у справах ветеранів, учасників бойових дій, учасників антитерористичної операції і людей з інвалідністю Олександр Третяков повідомив на міжнародній конференції «VETS: світові практики інтеграції ветеранів до мирного життя» в Києві. За його словами, що йому як колишньому військовому, котрий закінчив військово училище, «ще років зо два снилося військово училище, і це в мирний час. А ви уявляєте, що сниться цим бійцям, які воювали? І в якому психологічному стані вони сьогодні перебувають?». Третяков наголосив, що «ця війна докорінно відрізняється від війни, яка була в Афганістані». За його словами, в Афгані застосовувалася переважно стрілецька зброя, а «на цій війні використовується артилерія. І, природно, всі психологічні травми пов'язані більше з цим. А це ще важче для солдатів. У багатьох є контузії, вони соціально дуже активні, у них заостре почуття справедливості», - сказав він.

Психологи просять «не вбивати словом» людину, яка, ризикуючи життям, боронила Україну й отримала бойові травми або контузії. Такі слова, як «я вас на війну не посилав», «мене обходить ваша війна, її ніде не оголошували» тощо можуть стати для когось останньою краплею, після чого боєць-ветеран може вчинити неоправне. На думку фахівців, переживши війну, боєць вже ніколи не буде таким, яким був до неї. Жоден солдат після війни, навіть відновившись, ніколи не стане собою колишнім. Він змінився. Відсутність у ветерана позитивних перспектив у житті, непорозуміння з донедавна рідними й близькими людьми, брак розуміння з боку суспільства, брак системи психологічної підтримки штовхають учорашніх героїв-бійців у прірву алкоголю, наркотиків, а то й до думки покінчити «з таким життям». Знання цих наслідків дозволяє глибше зрозуміти стан демобілізованого із лав АТО. І що краще в них будуть орієнтуватися оточуючі, тим успішніше колишній боєць зможе здолати труднощі у цивільному житті.

Петро ЛУК'ЯНЕНКО.

Війна - не пригода. Війна - хвороба. Як тиф
Антуан де Сент-Екзюпері

Погода поточного року виправдала імення примхливої і в жнива – їхній розпал у центральній частині Дніпропетровщини вона добряче «притушила», а старт у північних районах зробила передчасним. Ще й затяжна весняна посуха, особливо в південних районах краю, «приземлила» надії хліборобів на добрий урожай. Втім, як каже член ради Асоціації фермерів і приватних землевласників Петриківського району Іван Омельницький, «побратими намагаються бути бадьорими, бо успіх до оптимістів приходять таки частіше». У переддень основного старту жнив відомий хлібороб ділиться з читачами «Фермера Придніпров'я» своїми цікавими, неординарними роздумами про сьогодення села, його майбутнє і долю селянських батька й матері – землі.

- Іване Савовичу, у Петриківському районі є перша об'єднана територіальна громада - Петриківська, яка поєднала однойменну селищну раду з Хутірською сільською. У чому Ви бачите позитив такої спілки?

- Найголовніше, що долю землі за межами наших сіл будуть вирішувати не чиновники, які живуть на асфальті в обласному центрі, а місцеві депутати, які виростили в цих балках, степах і розуміють, як їх можна використовувати. Починається рух щодо наведення ладу в земельній сфері, частина фермерів написала заяви про розпакування ріллі. Цікаво подивитися, чи всі п'ятнадцять відсотків землі, визначених при розподілі колективного лану для організації фермерських господарств, зайняті ними? Все повинно бути прозоро і публічно. У Петриківському районі на сорок тисяч гектарів лише трохи більше восьми десятків фермерів. Це вкрай мало, де збільшення числа ФГ за минулорічним урядовим рішенням?

Такі питання може вирішувати ОПГ як повний власник цієї землі. З другого боку штат працівників там дорівнює 50-ти! Це навіть більше, ніж у районній раді. Але ж в раді база платників податків у рази більша! Переконали, за сучасного розвитку комп'ютерної техніки в штаті ОПГ має працювати 12, максимум 15 чи 20 чоловік. Хай і по десять тисяч отримують зарплати, аби трудилися. Погодьтеся, мені і кожному платнику податків немає ніякого сенсу утримувати більше.

- Певно ж, це суперечить європейському підходу в цих питаннях...

- Абсолютно точно. У Сполучених Штатах робітник створює додану вартість, аналогічну українській 8-годинній, за 27 хвилин, у Європі на це йде біля 40 хвилин. Тобто нам треба потужно підвищувати продуктивність праці у всіх сферах, а в управлінській віддачу, тоді й будемо наближатися до їхніх зарплат. А

так ще не вивітрився радянський підхід – від кожного по здібностях, кожному за його потребами. Але ж здібності невеликі, а потреби сучасні... Підходжу, для прикладу, до чиновника з якимсь питанням, а він на Президента киває – те не так, мовляв, і се не так робиться. А сам куняє в кріслі, зайвий раз йому й ворухнути повіками лінки... Менталітет радянський ще присутній, у декого й досі ностальгія за тими часами. Розумію, що старенькій бабусі важко зро-

ди суспільства щодо максимальної величини землі в одних руках – 20, 50, 100 чи навіть 200 гектарів. Тут чим менше, вважаю, тим краще. Та надії на цю Верховну Раду катма, в сучасному складі вона навряд чи ухвалить рішення на користь українських хліборобів. Не забуваймо, що в світі чимало вільних капіталів, які спробують «просочитися» сюди.

Ідеальним варіантом є варіант купівлі землі державою. Під цю справу можна залучити іноземні кошти під

найперше вони різняться за потенціалом, територіально тощо. Але всі пройшли серйозну школу виживання, тому добре розуміють, чим небезпечний неконтрольований з боку місцевих товаровиробників та громад ринок землі. Це як ситуація з урожаєм нинішнього року – великі господарства багато вклали і бояться багато втратити, дрібні стоять на грані: виживу – не виживу. Крупніші господарства мають більшу самостійність, з введенням ринку землі виникне

питати про корупцію, той одразу захворіє або й зовсім утече. Притягують дрібноту, хто вкрав і не поділився. Тому й немає надії на усілякі модні державні структури з гучними назвами. Вони навіть не повертають до бюджету тих гігантських зарплат, які отримують! Як платнику податків мені не з руки їх утримувати. Чесна й совісна людина може сумлінно захищати інтереси громадянина і держави на будь-якій посаді.

З цієї ж «серії» і усілякі маніпулювання громадською думкою. Дехто навіть на сучасній війні спекулює, волаючи не своїм голосом, не своєю мовою «нам потрібен мир! Ми за мир!» Добре, якщо ти такий розумний, додумався до отакого. Чому ж не ідеш в Донбас і не закликаєш до миру окупантів? Тепер ще й тема виборів «впливає», усілякі «нові» пнуться на арену, з якої й не злазили. А в цей час основне селянське питання – земельне – може бути вирішене тишком-нишком, здогадайтеся, на чию користь...

Виходом з сьогоденної ситуації бачу розвиток переробної галузі, посилення кооперативного руху. Щоб у нас не пропав величезний урожай вишень, як цього року, а був зібраний, упакований і проданий на світових ринках за прийнятною ціною. Всі розуміють, приміром, що охолоджене молоко коштує дорожче, але купити холодильник одна родина з 3 – 4 коровами не може. А власники ста корів зможуть це зробити, і за певний час отримуватимуть прибутки. Такий підхід має бути у всьому. Можна навести добрий приклад з діяльності нашої Асоціації фермерів Дніпропетровської області. Створене нею ТОВ «Фермерів та приватних землевласників» допомагає хліборобам реалізувати вирощене збіжжя за кращою ціною, купити необхідні добрива тощо. Навіть найдрібніший товаровиробник стає сильнішим у спілці, бо дружній череді, кажуть, і вовк не страшний. Ну і дуже важливе питання довіри – кого делегуємо у владу? Раніше надавали перевагу моральним якостям людини. Тепер – діловим. Що з того вийшло, всі бачимо. Потрібен розумний симбіоз цих якостей, а ще можливість дострокового припинення повноважень. Тоді й можна сподіватися, що «козирну карту» ці люди не віддадуть нікому, ні за яку «дзвінку» монету.

- Дякую, Іване Савовичу за змістовну бесіду! Гарних жнив та здійснення висловлених задумів!

Розмовляв Григорій ДАВИДЕНКО.

Кому віддамо

«КОЗИРНУ КАРТУ»?

Окремі думки

зуміти, що Росія століттями ніякого добра нам не давала і ніколи не дасть, але коли на це сподіваються деякі 40 чи 50-тилітні чоловіки, то це поза всіма межами.

- У травні глава представництва Світового банку в Україні, Молдові та Білорусі Сату Кахконен заявила, що технічна робота зі зняття мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення в Україні завершена, а бізнес готовий платити більше за визначеність і можливість уникнення інвестиційних ризиків. Як Ви ставитесь до подібних заяв?

- Мораторій скасовувати доведеться, ми рухаємося в сторону Європи і не можемо «сплигнути» з цього питання, як досі вдавалося. Право приватної власності на землю або є, або його немає. Зараз, за моїми спостереженнями, відсотків 10–12 власників паїв хочуть їх продати. Якщо буде вища ціна, бажачучих трохи побільшає. Але не треба прототи гарячку, необхідно все добре обдумати. Безперечно, право купівлі землі повинні мати лише ті, хто на ній працює. І досі немає спільної зго-

2% річних. Потім придбану землю держава здає в оренду під 4 чи 5% річних, далі й більше, і таким чином років за 20 через свій державний банк стає повним власником проданої землі. Надалі отримуватиме чисті доходи. В такому разі на ріллі ніхто конкретно не зароблятиме, ризики для громадян держави відсутні. Є ще й варіант повернення коштів, безконтрольно перегнаних в офшори з України, вже й законопроект такий є. Потрібна лише згода нашого парламенту! Дивіться, Бог дав Україні особливу землю і таке місце на планеті, що ми маємо постійний запас міцності. Населення Землі щороку збільшується, попит на продукти харчування зростає. Українська земля є нашою «козирною картою», до кого вона потрапить, той і виграє в майбутньому. Переконали, що варіант купівлі землі державою досі не продуманий на сто відсотків.

- Чи є у фермерському середовищі спільне розуміння загроз вільного ринку землі?

- Фермери різні настільки, як вишнева ягода і кавун. Що-

проблема дрібних товаровиробників. На мою думку, фермерськими господарствами слід вважати ті, де працюють чоловік, дружина, діти і один або два найманих працівники. Де працівників більше, то вже товариство з обмеженою відповідальністю, або по-іншому його можна назвати. Коли я, для прикладу, працюю на тракторі, ремонтую його, веду бухгалтерію та ще й сторожую, тоді в мене справжнє вільне родинне селянське господарство.

- Іване Савовичу, у чому Ви ще бачите негаразди сьогодення і яким бачите вихід для українських селян?

- У нас постійно шукають якусь панацею від бід, завданих народними слугами. Тепер це буцімто Антикорупційний суд. Всі на нього аж моляться... Вибачте, а інші суди що робитимуть? У них що, судді не з того тіста зліплі, вони всі порушують присягу та їх треба розігнати? Такий ось дивний підхід. Лад наводити треба з самого верху, з Верховної Ради. Та в них там коли кого й почнуть

Україна третя у Східній Європі за площами під органічним землеробством

3 381 тис. га площ, відведених під органічне землеробство, Україна займає третє місце в рейтингу країн Східної Європи. Про це заявив Торальф Ріхтер, експерт з сільськогосподарських культур Дослідницького інституту органічного сільськогосподарства (Швейцарія). За його словами, Україна, вирощуючи органічну продукцію на площі 381 тис. га, увійшла в трійку лідерів за розміром органічних земель в Східній Європі відразу після Польщі – 538,58 тис. га та Чехії – 468,59 тис. га.

Експерт зазначив, що органічне рослинництво відкриває для України багатообіцяючі перспективи для зростання внутрішнього ринку органічних культур, а також дозволить підтримувати конкурентоспроможність на світовому ринку. Однак перешкодою для України у цьому плані можуть бути: тривалі періоди посухи, брак високоякісного насіння та родючість земель, відведених під органічне землеробство. При цьому, в ТОП-10 країн за часткою земель, залучених в органічному виробництві, Україна не увійшла.

Продовження. Початок - стор. 1

НАПРИКІНЦІ 60-х років минулого століття була у мене пам'ятна поїздка у село Гаврилівку. Напередодні з Межівського району це село тоді перейшло у Покровський, і нас, покровчан, приємно вразило. Передовий і гордий колгосп, голова якого - депутат Верховної Ради України. Секретар парткому кохався в поезії Володимира Сосюри і ледве не щодня влаштував читальні вечори та диспути. А головне - півсела вчилось. На правах своїх стипендіатів колгосп мав більше сорока студентів у вузах і технікумах. Готували спеціалістів не лише для себе. Вчив і медиків, і вчителів, і навіть художників. Ще піснотні гаврилівчан були студентами-заочниками. Уявляєте?

І от на одній з вулиць шукав я будинок щасливих молодят, у яких тільки-но знайшлося дитя, а вони, працюючи у колгоспі, встали разом ще і складала іспити в інституті. Дорогу викликалася показати не дуже й дітна на вид, як мені тоді здалося, жінка. «Хороші молодята, - погодилася вона. - Не ліньві, бідола, степені. Від дідів і бабів світлі голови їм дісталися. В обох діди й баби були розумними. Померли, царство їм небесне, у голодовку. Це коли Гаврилівці присудили чорну дошку, і у нас за зиму вимерло стільки народу, що до цих пір не звісно, скільки точно. Ховали десятками в одну яму».

Так вперше дізнався я про те, що зараз ми всі знаємо як голодомор 1932-33 рр. Жінка, від якої дізнався, назвалася Єлизаветою Загорюлькою. Угледівши мою зацікавленість, заходила раптом розповідати страшні речі: - Пам'ятаю сім'ю Якова Туника. Вона перебівала у земляниці. Вимерла повністю. Так само сім'я Савицьких. Поїла навіть своїх дітей. Умерла з голоду і моя мама. Ми з сестрою якось спаслися. Ідемо, було, до лісу, і цілий день рвемо, чистимо і жуємо лопушки. У річці збирали черепашки, варили і їли...

Одкровення Єлизавети Загорюлькою приломило тоді мене, молодого. Слово «голодовка» не раз чув ще з дитинства. Але не більше. А тут такі жахливі подробиці! Та в редакції районної газети, вилушавши мене, старші віком колеги порадили не чіпати цієї «теми». До неї, prorоче мовив старий і мудрий заступник редактора Павло Лазаревич Кісенко, черга ще діжде. Діійшла. У 1991 році мене попросили редагувати газету «Спадщина». Її спілка журналістів видавала разом з Дніпропетровським обласним державним архівом. Щоб, посилаючись на документи, друкувати правду про наше минуле. Я ж відразу і пригадав «свою» тему, більше сорока років тому відкладену «на потім». А Бог дійсно веде: перше, що потрапило на очі в архіві - Постанова Раднаркому УРСР і ЦК КП(б)У від 6 грудня 1932 р. «За явний зрив... йшлося у ній, - пляну хлібозаготівель і злісної саботажа, організованій куркульськими та контрреволюційними елементами, занести на чорну дошку такі села». Всього перелічувалося 6 сіл. Серед них і Гаврилівка Межівського району. І далі: «Щодо вказаних сіл провести наступні заходи:

1. Негайне припинення підвозу продуктів і товарів, повне припинення кооперативної і державної торгівлі на місці, вивіз з відповідних кооперативних та державних крамниць усіх наявних товарів і продуктів. 2. Повну заборону кооперативної торгівлі, як для колгоспників, так і для одноосібників. 3. Проведення дострокового стягнення кредитів та інших фінансових зобов'язань, припинення всілякого роду кредитування». І підписи - Голова Раднаркому УРСР В. Чубар, Секретар ЦК КП(б)У С. Косіор. Найдивовижніше, що наступний документ, який мені тоді вдалося вивити в архіві - «Інформаційний лист в ЦК КП(б)У, тов. Косіору і РНК тов. Чубарю», датований квітнем 1933 р. Ним обком партії під грифом «Ціаком таємно» повідомляв: «У Дніпропетровській області протягом 1932 р. (особливо в останній кварталі) та перші місяці 1933 р. спостерігається значне зростання захворюваності і смертності сільського

дачі. З області приїхав якийсь Кравченко. З п'ятдесятма озброєними міліціонерами. Вони оточили село. Не дозволяли ні вносити, ні вивозити сільгоспродукти. Завозити теж заборонили. Вийхати за межі села не можна було. Із селян тягли жили: кожен двір повинен був здавати по 40 кг м'яса, а брали по 80. Точнісінько так відбирали і хліб. Виребди весь до зернини. А взимку примусили колгоспників перемолочувати солому. Два тижні ганяли до кошиків і скірт. Намолотили аж 4 кг. І тоді до так званої вищої міри соціального покарання було засуджено голову колгоспу. Тобто до розстрілу. А всіх членів правління до 10-річного ув'язнення. Живим з них залишився один Клим Кавун. Інші померли від голоду, хвороб і виснажливої роботи у засланні. Євдокія Ганжа (дівоче прізвище Лаврова) Мій рід Лаврових був великий і заможний. Всі достатки заробляли своїм горбом. Я буда ще мала, але добре запало мені у

чатуку були лише чутки, що село покарають за зрив хлібоздачі. А чорна дошка дуже й не забарилася. Почався страшний голод. Люди пухли і вимирали щодня. Десятками й сотнями. Як зараз бачу: на пляху до Демуриної мертвих лежало видимо-невидимо. Ті, хто ще якось планетався, їли листя, ловили і смажили їжаків та ховрашків. Їв їх і я. Ще й добрими здавалися. Ховрахи були жирними. Один же дід показав приклад - ловити і варити жаб. А прийшла весна, припали і їли траву, козельки, калачики, акацієвий цвіт. З цвіту ліпили і пекли ліпники. У кого корова ще не здохла або корову ще не забрали, той ліпники варив у молоці. Але частіше було таке: здохне скотиняка, відволочати її на скотомогильник, обіляють карболкою, прикладають - а ми, хлопці з десятих, старші чоловіки, вже сидимо в куцах і ждемо. Тоді вискакуємо, відкопуємо і, як шалені, накидаємо на дохлятину з ножами. Один

ліся забирати на Соловки. Так ми з Шусем Савкою призналися, що трохи пшениці приховали - пшеницю забрали, а нас відпустили. Приїхав Антон утік, тому його не забрали. Юденка Панкратя як забрали, так і не повернувся, бідолаха. У Савченків був хлопчик Федот. Він нарвав колбас повні кішкеті. Спіймали і посадили на 10 років. З розповіді Дмитра Третяка: У моего сусіда Кіндрата Бува була сім'я з 7 душ - п'ятеро дітей. І всі померли. Кіндрат не пережив цю паї, пішов і ліг під поїзд. А конох один - прізвища не пам'ятаю - укрив той корову, який коном давали. Його засудили до розстрілу. Віра Катюха: Похорони за будьяких часів боліли і скорботні, а тоді були вони страшнішими. У наших мотильник, обіляють карболкою, прикладають - а ми, хлопці з десятих, старші чоловіки, вже сидимо в куцах і ждемо. Тоді вискакуємо, відкопуємо і, як шалені, накидаємо на дохлятину з ножами. Один

мі КП(б)У перший секретар ЦК С. Косіор говорив зовсім інше. Він говорив, що «за останні роки урожай вирощено найвищий, 10,8 центнера на крут». А у Дніпропетровську усяд крахлилися, що «наша область хвалиться своєю врожайністю по Україні». Зате із засекречених листів «у центр» дізнаємося: з урожаю 1932 року Дніпропетровщина повинна була відправити на засипні пункти 441 мільн. пудів хліба». Відправити ж спромоглася менше четверті - 105 мільн. А оскільки додатково мусила й «досипати недоквинований плян з урожаю 1931 р. і повернути одержану напровесні 1932 р. насіннєву позичку», то просили «плян для області визнати непомерним». Допросили! Додавили дзати ще й на два мільйони більше, ніж вимагали раніше. Адже Голова Раднаркому СРСР В. Молотов у відкритому листі роз'яснив, що «доведений Україні

і її регіонам плян хлібозаготівель посылний». І ось секретар обкому у Дніпропетровську Мендель Хагаєвич виступає і каже прямо оце після того живи, не можу відійти від них. Тоді в Гаврилівці люди поїли усіх котів і собак. Було й таке: біла водочка склали кілька трутів, щоб завтра їх похоронити. А вранні не знайшли. Поїв хтось мерців, щоб самому не вмерти. Свідчення Федори Шусь: Мучили нас годом навмисне, хоч врожай тоді був, як ніколи. Забрали ж у людей усе - і корів, і коней, і свиней, всю птицю. Пшеницю вивезли з полювою. Куди? Як облогу з Гаврилівки зняли, дехто їздив у Росію, Казахстан і Грузію. І привозив звідти харчі. А ще була така пісня: «Як їде поїзда у Германію, так каже: "Везу пшеничку, а відтіля крем та пудру, крем та пудру».

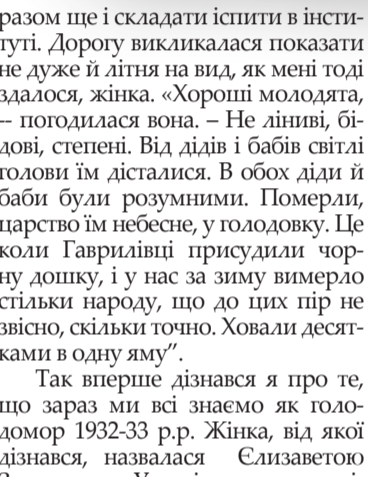
Дарина Чоценка: Доходило до того, що видаляли людей, які на воллах брйчково їздили по селу і забрали або підбирали мертвих. Десь через рік або два я своїми вухами чула, як у сільраді казали, що тоді від голоду у нас померло більше двох тисяч людей. Знаю й випадок, коли мати з'їла свого дитину. А це ще діти з матерію з'їли батька. Це Савицького Петра. У нього багато було дітей, точно не скажу, скільки. Троє чи чотверо померло. А старий і сам умер з голоду, і уся його сім'я вимерла. Мерли тоді кожен день. А ховали так: хто ще міг хоч якийсь ходити, копали ями. Одну у день. У неї й ховали, скільки за день на товариак і більше тижня везли у холодному ватоні. Поморозилися, а багато дітей і померло дорожкою. Висадили нас аж на станції Галина і її синок Льоня. Поки Гудій був живим, колгосп варив баланду з відходів кукурудзи. Давали по одному ополонку на душу. І я ходила, і мені давали. Його не їла, а приносила додому. Мама добавляла сухої трави, води та ще чогось і дїлила на всіх.

Стефан Лубенець: Мені було уже 25-ть, коли почався голод, так що дуже добре пам'ятаю, як ходили по хатах і забирали усе, що у людей було: хліб, зерно, кукурудзу, горох, квасоло, картоплю, сало. У плити й печі лазили, за комини, у погреба і на горища, лежанки розбивали - всюди нішпорили. Мені чомусь в помку, що люди пухли і помирали так: спочатку чоловіки, тоді жінки, а останні діти. Хоч було й навкиа. Я теж не здав того, що мені прописали, і мене наміри-

ли перед одного, щоб вступити на істися. Записано з вуст Івана Скляра: Нас було семеро у батьків. У мене попухли ноги і стали, як колодки. Потім на них полопалася шкіра. Довго не заживала. І зараз на моїх ногах одні шрами. Серед зими я теть зліг. Чуло, сестра каже: «Він уже вмер. Он Галька Жук теж вмерла, зараз її повезуть на гробки, давайте і його заразом вкземемо, щоб самим не копати ями». А мій брат старший поставив на мій ртот дном уверх склянку, вона всередині спїтїніла - та ні, заперчив брат, він ще живий. А як дачив я до літа, вивнесли мене на город, поклали там, де жито росло, а я до колосків дістатися не можу, стеблини не зїруу. Тоді лежачи потишеньку підірив халчними стеблину, вона і упала. Хоч що допомогло мені вижити, я й не знаю. До 36-го з я ногами не ходив, соваясь на попї. Відразу навесні і батька ми всі тоді залишилися. Його призначили бригадиром, а за те, що прозівав і не замкнув рядочків та посівний матеріал, який свачї стали захипати у свої роти жменяним, засудили. Його і ще 12 чоловік забрали прямо із степу. Додому вони так ніколи й не вернулись.

Галина Юденко: У наших колгоспах голодомор був Гудій Кіндрат. Якій він голова був, ясно з того, що і сам умер з голоду, і уся його сім'я вимерла. Мерли тоді кожен день. А ховали так: хто ще міг хоч якийсь ходити, копали ями. Одну у день. У неї й ховали, скільки за день на товариак і більше тижня везли у холодному ватоні. Поморозилися, а багато дітей і померло дорожкою. Висадили нас аж на станції Галина і її синок Льоня. Поки Гудій був живим, колгосп варив баланду з відходів кукурудзи. Давали по одному ополонку на душу. І я ходила, і мені давали. Його не їла, а приносила додому. Мама добавляла сухої трави, води та ще чогось і дїлила на всіх.

"ВИЩА МІРА СОЦІАЛЬНОГО ПОКАРАННЯ"

населення. Ріст захворюваності і смертності відбувається в зв'язку з фактами недоїдання і значного виснаження з явищами безбелкових набряків, авітамінозу, порушень обміну речовин, а також через значну кількість випадків отравлень від споживання в харчі сурогатів. Треба і визнати, що цифрові показники смертності не відображають повної дієвості тому, що приблизно одна четверть випадків смертності в сільських радах не реєструється».

АЛЕ БІЛЬШЕ документів стосовно Гаврилівки в архіві ми не знайшли. Перерувано тодішні місцеві газети - також ні слова. Навіть слово «голод» у них не згадувалося. А тим часом в редакцію «Спадщини» передали статтю доктора історичних наук С. Кульчицького. У ній я прочитав: «Села, які мали особливу заборгованість по хлібозаготівлях, заносилися на «чорну дошку». Статус «чорної дошки» означав фактично блокаду: селяни позбавлялися права на вїзд і, якщо у селі не було продовольчих запасів, люди гинули голодною смертю. Велике село Гаврилівка на Дніпропетровщині загинуло майже повністю».

І тільки дякуючи уням та вчителю сучасної Гаврилівки, а також Геннадію Мишчуку, який у Покровському районі за велінням власного сумління і патріотизму опікається зараз відтворенням минувшини рідного краю, отримав нарешті записаний спогадів тих мешканців села, які пережили голодомор і вїдїли. Згадував колишній голова колгоспу Гаврило Лященко: Кінчався 1932 рік, і стало ясно, що Гаврилівка не упорається з планом хлібо-

заготівель. Ріст захворюваності і смертності відбувається в зв'язку з фактами недоїдання і значного виснаження з явищами безбелкових набряків, авітамінозу, порушень обміну речовин, а також через значну кількість випадків отравлень від споживання в харчі сурогатів. Треба і визнати, що цифрові показники смертності не відображають повної дієвості тому, що приблизно одна четверть випадків смертності в сільських радах не реєструється».

АЛЕ БІЛЬШЕ документів стосовно Гаврилівки в архіві ми не знайшли. Перерувано тодішні місцеві газети - також ні слова. Навіть слово «голод» у них не згадувалося. А тим часом в редакцію «Спадщини» передали статтю доктора історичних наук С. Кульчицького. У ній я прочитав: «Села, які мали особливу заборгованість по хлібозаготівлях, заносилися на «чорну дошку». Статус «чорної дошки» означав фактично блокаду: селяни позбавлялися права на вїзд і, якщо у селі не було продовольчих запасів, люди гинули голодною смертю. Велике село Гаврилівка на Дніпропетровщині загинуло майже повністю».

І тільки дякуючи уням та вчителю сучасної Гаврилівки, а також Геннадію Мишчуку, який у Покровському районі за велінням власного сумління і патріотизму опікається зараз відтворенням минувшини рідного краю, отримав нарешті записаний спогадів тих мешканців села, які пережили голодомор і вїдїли. Згадував колишній голова колгоспу Гаврило Лященко: Кінчався 1932 рік, і стало ясно, що Гаврилівка не упорається з планом хлібо-

заготівель. Ріст захворюваності і смертності відбувається в зв'язку з фактами недоїдання і значного виснаження з явищами безбелкових набряків, авітамінозу, порушень обміну речовин, а також через значну кількість випадків отравлень від споживання в харчі сурогатів. Треба і визнати, що цифрові показники смертності не відображають повної дієвості тому, що приблизно одна четверть випадків смертності в сільських радах не реєструється».

наперед одного, щоб вступити на істися. Записано з вуст Івана Скляра: Нас було семеро у батьків. У мене попухли ноги і стали, як колодки. Потім на них полопалася шкіра. Довго не заживала. І зараз на моїх ногах одні шрами. Серед зими я теть зліг. Чуло, сестра каже: «Він уже вмер. Он Галька Жук теж вмерла, зараз її повезуть на гробки, давайте і його заразом вкземемо, щоб самим не копати ями». А мій брат старший поставив на мій ртот дном уверх склянку, вона всередині спїтїніла - та ні, заперчив брат, він ще живий. А як дачив я до літа, вивнесли мене на город, поклали там, де жито росло, а я до колосків дістатися не можу, стеблини не зїруу. Тоді лежачи потишеньку підірив халчними стеблину, вона і упала. Хоч що допомогло мені вижити, я й не знаю. До 36-го з я ногами не ходив, соваясь на попї. Відразу навесні і батька ми всі тоді залишилися. Його призначили бригадиром, а за те, що прозівав і не замкнув рядочків та посівний матеріал, який свачї стали захипати у свої роти жменяним, засудили. Його і ще 12 чоловік забрали прямо із степу. Додому вони так ніколи й не вернулись.

Галина Юденко: У наших колгоспах голодомор був Гудій Кіндрат. Якій він голова був, ясно з того, що і сам умер з голоду, і уся його сім'я вимерла. Мерли тоді кожен день. А ховали так: хто ще міг хоч якийсь ходити, копали ями. Одну у день. У неї й ховали, скільки за день на товариак і більше тижня везли у холодному ватоні. Поморозилися, а багато дітей і померло дорожкою. Висадили нас аж на станції Галина і її синок Льоня. Поки Гудій був живим, колгосп варив баланду з відходів кукурудзи. Давали по одному ополонку на душу. І я ходила, і мені давали. Його не їла, а приносила додому. Мама добавляла сухої трави, води та ще чогось і дїлила на всіх.

Стефан Лубенець: Мені було уже 25-ть, коли почався голод, так що дуже добре пам'ятаю, як ходили по хатах і забирали усе, що у людей було: хліб, зерно, кукурудзу, горох, квасоло, картоплю, сало. У плити й печі лазили, за комини, у погреба і на горища, лежанки розбивали - всюди нішпорили. Мені чомусь в помку, що люди пухли і помирали так: спочатку чоловіки, тоді жінки, а останні діти. Хоч було й навкиа. Я теж не здав того, що мені прописали, і мене наміри-

ли перед одного, щоб вступити на істися. Записано з вуст Івана Скляра: Нас було семеро у батьків. У мене попухли ноги і стали, як колодки. Потім на них полопалася шкіра. Довго не заживала. І зараз на моїх ногах одні шрами. Серед зими я теть зліг. Чуло, сестра каже: «Він уже вмер. Он Галька Жук теж вмерла, зараз її повезуть на гробки, давайте і його заразом вкземемо, щоб самим не копати ями». А мій брат старший поставив на мій ртот дном уверх склянку, вона всередині спїтїніла - та ні, заперчив брат, він ще живий. А як дачив я до літа, вивнесли мене на город, поклали там, де жито росло, а я до колосків дістатися не можу, стеблини не зїруу. Тоді лежачи потишеньку підірив халчними стеблину, вона і упала. Хоч що допомогло мені вижити, я й не знаю. До 36-го з я ногами не ходив, соваясь на попї. Відразу навесні і батька ми всі тоді залишилися. Його призначили бригадиром, а за те, що прозівав і не замкнув рядочків та посівний матеріал, який свачї стали захипати у свої роти жменяним, засудили. Його і ще 12 чоловік забрали прямо із степу. Додому вони так ніколи й не вернулись.

наперед одного, щоб вступити на істися. Записано з вуст Івана Скляра: Нас було семеро у батьків. У мене попухли ноги і стали, як колодки. Потім на них полопалася шкіра. Довго не заживала. І зараз на моїх ногах одні шрами. Серед зими я теть зліг. Чуло, сестра каже: «Він уже вмер. Он Галька Жук теж вмерла, зараз її повезуть на гробки, давайте і його заразом вкземемо, щоб самим не копати ями». А мій брат старший поставив на мій ртот дном уверх склянку, вона всередині спїтїніла - та ні, заперчив брат, він ще живий. А як дачив я до літа, вивнесли мене на город, поклали там, де жито росло, а я до колосків дістатися не можу, стеблини не зїруу. Тоді лежачи потишеньку підірив халчними стеблину, вона і упала. Хоч що допомогло мені вижити, я й не знаю. До 36-го з я ногами не ходив, соваясь на попї. Відразу навесні і батька ми всі тоді залишилися. Його призначили бригадиром, а за те, що прозівав і не замкнув рядочків та посівний матеріал, який свачї стали захипати у свої роти жменяним, засудили. Його і ще 12 чоловік забрали прямо із степу. Додому вони так ніколи й не вернулись.

Галина Юденко: У наших колгоспах голодомор був Гудій Кіндрат. Якій він голова був, ясно з того, що і сам умер з голоду, і уся його сім'я вимерла. Мерли тоді кожен день. А ховали так: хто ще міг хоч якийсь ходити, копали ями. Одну у день. У неї й ховали, скільки за день на товариак і більше тижня везли у холодному ватоні. Поморозилися, а багато дітей і померло дорожкою. Висадили нас аж на станції Галина і її синок Льоня. Поки Гудій був живим, колгосп варив баланду з відходів кукурудзи. Давали по одному ополонку на душу. І я ходила, і мені давали. Його не їла, а приносила додому. Мама добавляла сухої трави, води та ще чогось і дїлила на всіх.

Стефан Лубенець: Мені було уже 25-ть, коли почався голод, так що дуже добре пам'ятаю, як ходили по хатах і забирали усе, що у людей було: хліб, зерно, кукурудзу, горох, квасоло, картоплю, сало. У плити й печі лазили, за комини, у погреба і на горища, лежанки розбивали - всюди нішпорили. Мені чомусь в помку, що люди пухли і помирали так: спочатку чоловіки, тоді жінки, а останні діти. Хоч було й навкиа. Я теж не здав того, що мені прописали, і мене наміри-

ли перед одного, щоб вступити на істися. Записано з вуст Івана Скляра: Нас було семеро у батьків. У мене попухли ноги і стали, як колодки. Потім на них полопалася шкіра. Довго не заживала. І зараз на моїх ногах одні шрами. Серед зими я теть зліг. Чуло, сестра каже: «Він уже вмер. Он Галька Жук теж вмерла, зараз її повезуть на гробки, давайте і його заразом вкземемо, щоб самим не копати ями». А мій брат старший поставив на мій ртот дном уверх склянку, вона всередині спїтїніла - та ні, заперчив брат, він ще живий. А як дачив я до літа, вивнесли мене на город, поклали там, де жито росло, а я до колосків дістатися не можу, стеблини не зїруу. Тоді лежачи потишеньку підірив халчними стеблину, вона і упала. Хоч що допомогло мені вижити, я й не знаю. До 36-го з я ногами не ходив, соваясь на попї. Відразу навесні і батька ми всі тоді залишилися. Його призначили бригадиром, а за те, що прозівав і не замкнув рядочків та посівний матеріал, який свачї стали захипати у свої роти жменяним, засудили. Його і ще 12 чоловік забрали прямо із степу. Додому вони так ніколи й не вернулись.

наперед одного, щоб вступити на істися. Записано з вуст Івана Скляра: Нас було семеро у батьків. У мене попухли ноги і стали, як колодки. Потім на них полопалася шкіра. Довго не заживала. І зараз на моїх ногах одні шрами. Серед зими я теть зліг. Чуло, сестра каже: «Він уже вмер. Он Галька Жук теж вмерла, зараз її повезуть на гробки, давайте і його заразом вкземемо, щоб самим не копати ями». А мій брат старший поставив на мій ртот дном уверх склянку, вона всередині спїтїніла - та ні, заперчив брат, він ще живий. А як дачив я до літа, вивнесли мене на город, поклали там, де жито росло, а я до колосків дістатися не можу, стеблини не зїруу. Тоді лежачи потишеньку підірив халчними стеблину, вона і упала. Хоч що допомогло мені вижити, я й не знаю. До 36-го з я ногами не ходив, соваясь на попї. Відразу навесні і батька ми всі тоді залишилися. Його призначили бригадиром, а за те, що прозівав і не замкнув рядочків та посівний матеріал, який свачї стали захипати у свої роти жменяним, засудили. Його і ще 12 чоловік забрали прямо із степу. Додому вони так ніколи й не вернулись.

Галина Юденко: У наших колгоспах голодомор був Гудій Кіндрат. Якій він голова був, ясно з того, що і сам умер з голоду, і уся його сім'я вимерла. Мерли тоді кожен день. А ховали так: хто ще міг хоч якийсь ходити, копали ями. Одну у день. У неї й ховали, скільки за день на товариак і більше тижня везли у холодному ватоні. Поморозилися, а багато дітей і померло дорожкою. Висадили нас аж на станції Галина і її синок Льоня. Поки Гудій був живим, колгосп варив баланду з відходів кукурудзи. Давали по одному ополонку на душу. І я ходила, і мені давали. Його не їла, а приносила додому. Мама добавляла сухої трави, води та ще чогось і дїлила на всіх.

Стефан Лубенець: Мені було уже 25-ть, коли почався голод, так що дуже добре пам'ятаю, як ходили по хатах і забирали усе, що у людей було: хліб, зерно, кукурудзу, горох, квасоло, картоплю, сало. У плити й печі лазили, за комини, у погреба і на горища, лежанки розбивали - всюди нішпорили. Мені чомусь в помку, що люди пухли і помирали так: спочатку чоловіки, тоді жінки, а останні діти. Хоч було й навкиа. Я теж не здав того, що мені прописали, і мене наміри-

ли перед одного, щоб вступити на істися. Записано з вуст Івана Скляра: Нас було семеро у батьків. У мене попухли ноги і стали, як колодки. Потім на них полопалася шкіра. Довго не заживала. І зараз на моїх ногах одні шрами. Серед зими я теть зліг. Чуло, сестра каже: «Він уже вмер. Он Галька Жук теж вмерла, зараз її повезуть на гробки, давайте і його заразом вкземемо, щоб самим не копати ями». А мій брат старший поставив на мій ртот дном уверх склянку, вона всередині спїтїніла - та ні, заперчив брат, він ще живий. А як дачив я до літа, вивнесли мене на город, поклали там, де жито росло, а я до колосків дістатися не можу, стеблини не зїруу. Тоді лежачи потишеньку підірив халчними стеблину, вона і упала. Хоч що допомогло мені вижити, я й не знаю. До 36-го з я ногами не ходив, соваясь на попї. Відразу навесні і батька ми всі тоді залишилися. Його призначили бригадиром, а за те, що прозівав і не замкнув рядочків та посівний матеріал, який свачї стали захипати у свої роти жменяним, засудили. Його і ще 12 чоловік забрали прямо із степу. Додому вони так ніколи й не вернулись.

наперед одного, щоб вступити на істися. Записано з вуст Івана Скляра: Нас було семеро у батьків. У мене попухли ноги і стали, як колодки. Потім на них полопалася шкіра. Довго не заживала. І зараз на моїх ногах одні шрами. Серед зими я теть зліг. Чуло, сестра каже: «Він уже вмер. Он Галька Жук теж вмерла, зараз її повезуть на гробки, давайте і його заразом вкземемо, щоб самим не копати ями». А мій брат старший поставив на мій ртот дном уверх склянку, вона всередині спїтїніла - та ні, заперчив брат, він ще живий. А як дачив я до літа, вивнесли мене на город, поклали там, де жито росло, а я до колосків дістатися не можу, стеблини не зїруу. Тоді лежачи потишеньку підірив халчними стеблину, вона і упала. Хоч що допомогло мені вижити, я й не знаю. До 36-го з я ногами не ходив, соваясь на попї. Відразу навесні і батька ми всі тоді залишилися. Його призначили бригадиром, а за те, що прозівав і не замкнув рядочків та посівний матеріал, який свачї стали захипати у свої роти жменяним, засудили. Його і ще 12 чоловік забрали прямо із степу. Додому вони так ніколи й не вернулись.

Галина Юденко: У наших колгоспах голодомор був Гудій Кіндрат. Якій він голова був, ясно з того, що і сам умер з голоду, і уся його сім'я вимерла. Мерли тоді кожен день. А ховали так: хто ще міг хоч якийсь ходити, копали ями. Одну у день. У неї й ховали, скільки за день на товариак і більше тижня везли у холодному ватоні. Поморозилися, а багато дітей і померло дорожкою. Висадили нас аж на станції Галина і її синок Льоня. Поки Гудій був живим, колгосп варив баланду з відходів кукурудзи. Давали по одному ополонку на душу. І я ходила, і мені давали. Його не їла, а приносила додому. Мама добавляла сухої трави, води та ще чогось і дїлила на всіх.

Стефан Лубенець: Мені було уже 25-ть, коли почався голод, так що дуже добре пам'ятаю, як ходили по хатах і забирали усе, що у людей було: хліб, зерно, кукурудзу, горох, квасоло, картоплю, сало. У плити й печі лазили, за комини, у погреба і на горища, лежанки розбивали - всюди нішпорили. Мені чомусь в помку, що люди пухли і помирали так: спочатку чоловіки, тоді жінки, а останні діти. Хоч було й навкиа. Я теж не здав того, що мені прописали, і мене наміри-

ли перед одного, щоб вступити на істися. Записано з вуст Івана Скляра: Нас було семеро у батьків. У мене попухли ноги і стали, як колодки. Потім на них полопалася шкіра. Довго не заживала. І зараз на моїх ногах одні шрами. Серед зими я теть зліг. Чуло, сестра каже: «Він уже вмер. Он Галька Жук теж вмерла, зараз її повезуть на гробки, давайте і його заразом вкземемо, щоб самим не копати ями». А мій брат старший поставив на мій ртот дном уверх склянку, вона всередині спїтїніла - та ні, заперчив брат, він ще живий. А як дачив я до літа, вивнесли мене на город, поклали там, де жито росло, а я до колосків дістатися не можу, стеблини не зїруу. Тоді лежачи потишеньку підірив халчними стеблину, вона і упала. Хоч що допомогло мені вижити, я й не знаю. До 36-го з я ногами не ходив, соваясь на попї. Відразу навесні і батька ми всі тоді залишилися. Його призначили бригадиром, а за те, що прозівав і не замкнув рядочків та посівний матеріал, який свачї стали захипати у свої роти жменяним, засудили. Його і ще 12 чоловік забрали прямо із степу. Додому вони так ніколи й не вернулись.

наперед одного, щоб вступити на істися. Записано з вуст Івана Скляра: Нас було семеро у батьків. У мене попухли ноги і стали, як колодки. Потім на них полопалася шкіра. Довго не заживала. І зараз на моїх ногах одні шрами. Серед зими я теть зліг. Чуло, сестра каже: «Він уже вмер. Он Галька Жук теж вмерла, зараз її повезуть на гробки, давайте і його заразом вкземемо, щоб самим не копати ями». А мій брат старший поставив на мій ртот дном уверх склянку, вона всередині спїтїніла - та ні, заперчив брат, він ще живий. А як дачив я до літа, вивнесли мене на город, поклали там, де жито росло, а я до колосків

Варто знати **Що робити у випадку ДТП****Необхідні дії при аварії**

Дії учасників дорожньо-транспортної пригоди передбачені двома нормативно-правовими актами: Законами України «Про дорожній рух» та «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів».

Отже, в Правилах дорожнього руху чітко говориться про те, що в першу чергу необхідно викликати поліцію на місце аварії, переконатися в тому, що немає потерпілих, не переміщувати ніяких предметів і не тікати з місця ДТП.

У випадку, якщо є постраждалі і вони потребують медичної допомоги, треба за можливості звернутися до свідків пригоди і попросити їх доставити потерпілих до лікарні або викликати «швидку». Якщо ж свідків ДТП немає або до медзакладу вони відвезти не можуть, тоді є інший варіант, передбачений законодавством. Ви, як учасник аварії, доставляєте постраждалих до лікарні самостійно, але після цього одразу ж повертаєтесь на місце ДТП і по дорозі повідомляєте про те, що трапилося, в органи Національної поліції.

Якщо у дорожньо-транспортній пригоді постраждалих немає, то просто очікуйте поліцію і не переміщуйте предмети,

уламки транспортних засобів, бампери, скло, що розташовані на проїжджій частині. Навіть якщо Вам здається, що вони заважають проїзду і ускладнюють дорожню ситуацію, просто позначте місце знаком аварійної зупинки і увімкніть «аварійку» на своєму транспортному засобі.

Чому не можна переміщувати предмети, розташовані на місці ДТП? Бо напрям цих предметів, подряпини, що вони залишили на проїжджій частині - все це може допомогти встановити обставини аварії і в подальшому як підтвердити, наприклад, Вашу невинуватість, так і стати пом'якшувачим доказом у випадку встановлення Вашої вини судом.

Також варто обмінятися ін-

формацією з іншим учасником дорожньо-транспортної пригоди, якщо такий є: виписати назву його страхової компанії, дані страхового полісу, номер транспортного засобу та бажано контактні телефони. А ще надати йому інформацію про свій страховий поліс та компанію, в якій застраховано Ваш автомобіль.

Оформлення протоколу

Важливою частиною процедури оформлення ДТП є складання протоколу. Якщо збитки в результаті аварії значні (до 50 тисяч гривень), немає постраждалих і відсутні ушкодження транспортної інфраструктури, Ви маєте право на складання так званого европротоколу.

Завдяки европротоколу учасники дорожньо-транспортної пригоди самостійно заповнюють бланк згідно встановлених схем, вносячи інформацію про аварію, для подальшої виплати страхового відшкодування. Якщо Ви маєте труднощі з самостійним заповненням европротоколу, експерти рекомендують дочекатися приїзду поліції і оформити документи про аварію за стандартною процедурою.

Незалежно від того, яким чином був складений протокол ДТП (за допомогою европротоколу чи заповнення бланку поліцією), протягом 3 днів Ви маєте звернутися до страхових компаній, в яких застраховані транспортні засоби учасників аварії, надати необхідну інформацію (в т.ч. номер банківського рахунку) і заповнити відповідні документи. Після розгляду Вашої справи в суді і встановлення вини учасників ДТП страхові компанії здійснюють виплату коштів на картку протягом 30 днів.

Корисні поради

Наступні рекомендації можуть допомогти з'ясувати винуватця ДТП, а також запобігти можливим проблемам. Зокрема, експерти рекомендують ретельно проводити фото- і відеофіксацію місця аварії. Оскільки в подальшому

розміщення уламків, частин автомобілів, розмір гальмівного шляху можуть мати важливе значення у випадку розгляду адміністративної справи і встановлення вини учасників. Тому зробіть максимальну кількість фотографій та відеозаписів з місця події.

Якщо ж у Вашому автомобілі є відеореєстратор, то запис про це варто внести в протокол, коли будете його підписувати. А саму копію відео можете потім надати під час розгляду справи у суді або в органи Національної поліції.

Важливий момент: безпосередньо після дорожньо-транспортної пригоди краще не вживати ніяких спиртвмісних лікарських препаратів. Інакше тест на стан алкогольного або наркотичного сп'яніння може виявитися позитивним, а це зіграє не на Вашу користь.

Звісно, аварія - ситуація стресова. Тому після того, як Ви убезпечили місце ДТП, встановили потрібні знаки і викликали поліцію, зателефонуйте своїм рідним та друзям, які зможуть одразу ж приїхати. Вони прослідкують за тим, щоб усі дані, що вносяться до протоколу, були правильними, а також нададуть Вам моральну підтримку на місці.

Юридичний портал
«Протокол».

Застосування норм ПКУ при сплаті податку на нерухоме майно, що відмінне від земельної ділянки**Який порядок нарахування податку на нерухоме майно у випадку відсутності правовстановлюючих документів на об'єкти нерухомості?**

Згідно з пп. 266.1.1 п. 266.1 ст. 266 Податкового кодексу платниками податку на нерухоме майно є фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які є власниками об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості.

При цьому в разі перебування об'єктів житлової або нежитлової нерухомості у спільній частковій або спільній сумісній власності кількох осіб Податковим кодексом визначено платників податку таким чином:

якщо об'єкт житлової або нежитлової нерухомості перебуває у спільній частковій власності кількох осіб, платником податку є кожна з цих осіб за належну їй частку;

якщо об'єкт житлової або нежитлової нерухомості перебуває у спільній сумісній власності кількох осіб, але не поділений в натурі, платником податку є одна з таких осіб-власників, визначена за їх згодою, якщо інше не встановлено судом;

Податкові інспекції мають право розрахувати податок на нерухомість згідно заяви власника, якщо об'єкт жит-

лової та/або нежитлової нерухомості перебуває у спільній сумісній власності кількох осіб і поділений між ними в натурі, платником податку є кожна з цих осіб за належну їй частку.

Об'єктом оподаткування податком на нерухоме майно відповідно до п. 266.2 ст. 266 Податкового кодексу є об'єкт житлової та нежитлової нерухомості, в тому числі його частка, а базою оподаткування — загальна площа об'єкта житлової та нежитлової нерухомості, в тому числі його часток (п. 266.3 ст. 266 Кодексу).

База оподаткування об'єктів житлової та нежитлової нерухомості, зокрема їх часток, що перебувають у власності юридичних осіб, обчислюється ними самостійно виходячи із загальної площі кожного окремого об'єкта оподаткування на підставі документів, що підтверджують право власності на такий об'єкт.

За умови виникнення права власності на новостворений (нововведений) об'єкт житлової та/або нежитлової нерухомості декларація подається платником протягом 30 календарних днів з дня виникнення такого права, а податок сплачується починаючи з місяця, в якому виникло це право.

У разі переходу права власності на нерухоме майно

від одного власника до іншого протягом календарного року податок обчислюється для попереднього власника цього майна за період з 1 січня цього року до початку місяця, в якому припинилося право власності на майно, а для нового власника — починаючи з місяця, в якому він набув права власності (п. 266.8 ст. 266 Податкового кодексу).

Таким чином, підставою для нарахування та сплати податку на нерухоме майно є право власності на житлову та/або нежитлову нерухомість.

Що є об'єктом оподаткування податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки?

Відповідно до п.п. 266.2.1 п. 266.2 ст. 266 Податкового кодексу України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI зі змінами та доповненнями об'єктом оподаткування податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, є об'єкт житлової та нежитлової нерухомості, в тому числі його частка.

Чи є платником податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, ФО, який має право власності на нежитлове приміщення як ФОП?

Відповідно до п.п. 266.1.1 п. 266.1 ст. 266 Податкового кодексу України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI зі зміна-

ми та доповненнями (далі – ПКУ) платниками податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, є фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які є власниками об'єктів житлової та нежитлової нерухомості.

Пунктом 1 ст. 320 Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 року № 435-IV зі змінами і доповненнями (далі – ЦКУ) визначено, що власник має право використовувати своє майно для здійснення підприємницької діяльності, крім випадків, встановлених законом.

Суб'єктами права приватної власності є фізичні та юридичні особи.

Фізичні особи можуть бути власниками будь-якого майна, в тому числі і нерухомого майна комерційного призначення, за винятком окремих видів майна, які відповідно до закону не можуть їм належати (ст. 325 ЦКУ).

Оскільки ст. 266 ПКУ не визначено такого платника як фізична особа – підприємець, то такий платник – власник об'єктів житлової та нежитлової нерухомості сплачує податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, за нормами, передбаченими для фізичних осіб.

Інформація Державної
фіскальної служби.

Шановні читачі! Редакція не надає юридичні консультації по телефону. Надсилайте свої запитання поштою або на електронну адресу газети.

На порі, на часі **Королівська ягода**

Ягоди агрусу, які ще називають королівськими, бажано з'їдати прямо з хвостиками, це має величезну користь для організму

Агрис завжди користувався особливою популярністю. Все через універсальність ягоди, яку можна додавати практично в будь-яку страву, будь то мармелад, морозиво, варення, компот, пироги, запіканки або навіть каші та супи, інформує Ukr.Media. Не дивно, що агрус розповсюджений і в Європі, і в Азії, і в північній частині Африки, і навіть в Аме-

риці. Відомо понад 1500 сортів цієї рослини, плоди якого відрізняються як за формою та розміром, так і за смаком.

І сьогодні ми розповімо більше про властивості плодів агрусу, а також про головну біду, яка переслідує власників цих чагарників - борошністу росу.

БАГАТО недосвідчених господарів запитують про природу походження білого нальоту на ягодах агрусу. Цей наліт називають борошністою россою, і він являє собою небезпечне для чагарника грибкове захворювання, яке поступово знищує рослину.

Боротися з борошністою россою слід радикальним методом: уражені хворобою гілки обрізати і обробити або хімічним, або натуральним засобом на свій розсуд, наприклад розчином деревного попелу. Це необхідно, щоб врятувати кущ і зупинити поширення грибка. Натомість отримати врожай смачних і корисних плодів.

До ягід чагарника легко не підібратися, адже вони захищені шипами з усіх боків. Але корисні властивості агрусу варто того, щоб, незважаючи на подрапини, збирати смачні плоди.

В агрусі є вітаміни А, В, і РР, але окремо варто відзначити наявність вітаміну С, за змістом якого ця ягода може змагатися навіть із смородиною. Тому для зміцнення імунітету плоди агрусу корисніші субтропічних цитрусових.

Також в ягодах міститься багато необхідних для організму мікроелементів, серед яких відзначимо фосфор, натрій, магній, калій, залізо і органічні кислоти.

Агрис прискорює обмін речовин, відзначається жовчогінною, проносною і сечогінною дією. Вживання ягід чагарнику допомагає зміцнити судини, нормалізувати артеріальний тиск і знизити холестерин. До того ж дієтологи рекомендують цей продукт з медом при шкірних захворюваннях.

Плід агрусу вважається дієтичним продуктом, адже його калорійність складає всього 40 ккал на 100 грамів продукту. Також він володіє бадьорим ефектом, що дозволяє відмовитися від неоднозначної кави та віддати перевагу агрусу, який ко-

рисний в будь-якому вигляді. Так, для зміцнення імунітету досить з'їдати по столовій ложці ягід, причому більше годиться молодий агрус. Корінці ж відривати не слід, адже вони також містять корисні речовини.

Для закріплення корисного впливу продукту на організм слід пити чай, настійний на листках агрусу. Таке приємне лікування протягом пари тижнів подарує не лише міцне здоров'я, але і стабільне почуття бадьорості на цілий рік.

Все ж агрус корисний не всім. Людям, які страждають від виразкової хвороби

або діабету, дана ягода протипоказана. Все із-за високого вмісту клітковини, яка тільки посилює захворювання.

А тим, у кого немає протипоказань, залишається тільки частіше включати плоди агрусу в раціон, насолоджуючись величезною користю і різноманітним смаком, який відрізняється залежно від сорту.

Якщо врожай ягід у цьому році втражає, то беріть на озброєння рецепт смачного компоту з агрусу. А щоб не залишитися взимку без вітамінів, швидше заготовляйте варення з ягід смородини і, звичайно ж, агрусу.

Компот з агрусу

Знадобиться: 1 л води, 50 г цукру, 1 склянку агрусу. Перебрати великі ягоди, прибравши зіпсовані, ретельно промити проточною водою. У каструлю влити 1 л води, довести її до кипіння, всипати цукор. Кожну ягоду агрусу голочкою проколоти в декількох місцях - завдяки цьому він не полопається і не втратить форму. Всипати ягоди агрусу в каструлю з киплячою солодкою водою, 5-7 хв. проварити. Прибрати каструлю з компотом з плити, дати йому охолонути. Далі компот можна процідити або ж залишити ягоди в ньому. Прибрати компот з агрусу на 1-2 год. в холод перед подачею. Можна заготовлювати компот з агрусу на зиму, при цьому часто його роблять, додаючи в банки, крім агрусу, смородину, яблука, інші ягоди та фрукти. Однак можна вчинити інакше: щоб насолоджуватися смачним і корисним компотом з агрусу в будь-який час року, просто заморозьте ягоди, поклавши їх в морозильник, і, коли захочеться, можна буде швидко зварити чудовий компот на радість всій родині!

Цілющий бальзам: гречка з кефіром **З**доровенькі були!

Гречана крупа, залита кефіром - один із найвідоміших і ефективних засобів для схуднення та оздоровлення. У чому секрет такої популярності?

Ця енергетична дієта, при якій людина не виснажує себе голодом і не ризикує зірвати нормальне функціонування як окремих органів, так і систем організму в цілому. Майже ідеальне поєднання продуктів, кисло-молочного натурального напою з багатою корисними речовинами крупою,

дозволяє скинути зайві кілограми саме завдяки загальному оздоровленню, очищенню, оновленню. Вельми гідний варіант на тлі масового психозу худеньких, які доводять себе до анорексії і практикуючих для цього досить сумнівні засоби. Рідкісний випадок, коли офіційна медицина абсолютної єдина в думці з народною: очищення організму гречкою і кефіром - позитивна в усіх відношеннях процедура. У числі її заслуг перед людиною:

відновлення балансу корисних речовин; нормалізація травлення; очищення від токсинів; відновлення здорової мікрофлори шлунково-кишкового тракту; підтримка роботи підшлункової залози і оновлення печінки; стабілізація серцево-судинної і нервової системи. Ефективність народного засобу обумовлена взаємодоповнюючими цілющими якостями його компонентів. Тож, як оновити печінку та підтримати підшлункову залозу:

Увечері в склянку з кефіром (кислим молоком) додати 1 ст.л. гречаного борошна (перемолоти в кавомолці гречку, попередньо промивши і просушивши в духовці). Розмішати і поставити на ніч. Вранці натщесерце випити склянку холодної води, а через 15 хвилин - цей кефір з гречкою. Пити протягом місяця, потім перерва на місяць.

ДИКРАСИН - ЕФЕКТИВНА ДОПОМОГА ХВОРИМ СУГЛОБАМ ТА ХРЕБТУ

Артроз колінних і тазостегнових суглобів не давав працювати нормально, ноги самі підкошувалися. При радікуліті важко нахилитися через біль, поперек розбивав, ноги були як ватяні. Ходити важко. Лікувалася довго, але ефекту вистачало лише на певний час. А з віком все лише погіршувалося...

На жаль, такі скарги не рідкість. Практично немає людини, в якій не боліли б суглоби, не турбував би хребет. Але допомога є!

Засіб, винайдений болгарським цілителем Димитром Кристевим був створений саме для таких цілей. **Дикрасин** має абсолютно натуральний склад, при активному застосуванні дозволяє забути про біль в спині та суглобах, а для терплячих та наполегливих цей засіб може допомогти навіть в запущених випадках.

Дикрасин це водно-кислотний настій лікарських трав, багатих на флавоно-

їди, дубильні речовини і ефірні олії. Флавоноїди зміцнюють стінки капілярів і судин, покращують їх тонус та еластичність, перешкоджають склеротичному ураженню. І найголовніше, вони пригнічують ферменти, що руйнують гіалуронову кислоту, яка є основним компонентом синовіальної рідини, яка живить суглобові хрящі і виконує роль амортизатора. Ефірні олії мають місцеву подразнювальну і ревульсуючу дію на шкіру. Дубильні речовини проявляють знебовальну, протизапальну і бактерицидну дію. **Дикрасин** сприяє зміцненню судин, покращує кровостачання, зменшує біль та набряк у суглобах. Він буде корисний для тих, хто давно страждає від остеохондрозу, артриту чи артрозу різної локалізації, подагри та інших захворювань суглобів.

Найкращим доказом на користь **Дикрасину** є велика кількість людей, які повернулися до повноцінного життя.

Анна Володимирівна, Вінницька обл., 69 років:
«Користуюся Дикрасином вже другий рік. Зрушення є великі: руки в ліктях розпувалися на 80%, пальці вже не крутить, сама прасую і друге літо банки закручую. Сідничний нерв на лівій нозі вже не турбує, коліна перестали опухати, а п'яти боліти. Про радікуліт також забула. Дуже хороший засіб, задоволена результатами. Щиро дякую».

Дикрасин застосовується зовнішньо (докладніше дивіться інформацію до застосування). Курс застосування - 18 днів. На курс необхідно 3 флакона. Повторні курси можна проводити через два тижні.

Не рекомендовано:
дітям до 15 років; коксартроз 3-4 ст.; при алергічних, запальних і інфекційних захворюваннях шкіри; під час вагітності та годування грудним молоком.

Дикрасин можна придбати в аптеках або замовити в ДП «Гамай»
0(4595) 6 88 59; 0(93) 098 16 63, 0(97) 221 47 66, 0(99) 508 73 75
щодня крім суботи та неділі з 9.30 до 16.00
Консультація по застосуванню надається за цими ж телефонами.
www.dikrasin.com.ua

Висновок Держсанепідслужби МОЗ України
№ 05.03.02-03/53579 від 07.12.2015р. Виробник
ЕТ «Дикрасин-Димитр Крісті-Георгі Крісті», Болгарія.
Не є лікарським засобом.

Обласна щотижнева газета
«ФЕРМЕР ПРИДНІПРОВ'Я»
Свідоцтво про реєстрацію ДП 2161-899Р від 23.02.2017 р.
ЗАСНОВНИК ТА ВИДАВЕЦЬ
ТОВ «Редакція газети «Фермер Придніпров'я»
Голова редакційної ради
Анатолій ГАЙВОРОНСЬКИЙ
Головний редактор Лариса ШАРА

49000, м. Дніпро, вул. Воскресенська, 41, оф.109
786-02-21, 098-183-00-18, 050-850-72-74
e-mail:farmer.gazeta@gmail.com
www.farmer.dp.ua
www.facebook.com/farmer.dp.ua
Друк ТОВ «Видавничий дім «Кераміст»
69057, м. Запоріжжя, вул. Седова, 16
Обсяг 3 друк. арк. Друк офсетний.
Зам. № 1883926. Тираж 26780

Редакція не завжди поділяє точку зору авторів публікацій.
Гонорар сплачується тільки за замовлені матеріали.
Під цим знаком матеріал опубліковано на комерційній основі.
Відповідальність за зміст реклами несуть рекламодавці.
Посилання при передруку на «Фермер Придніпров'я» обов'язкове.
Газета за посиланням використовує повідомлення інформаційних порталів.
Оформлення передплати та доставку газети здійснює
Дніпропетровська філія ПАТ «Укрпошта».
Передплатний індекс 60092

Традиції Івана Купала

Стрибки через вогнище, пошук цвіту папороті, плетіння з польових квітів вінків, які пускають за течією річки - це лише мала частина традицій на свято Івана Купала, яке українці відзначають у ніч із 6 на 7 липня.

САМЕ в час літнього сонцестояння Івана Купала в православній традиції (за старим стилем) припадають дні святкування. Це завжди був пов'язаний з безліччю вірувань, прикмет, обрядів і навіть заборон. За давніми традиціями, Івана Купала - свято сонця, тому найважливіша роль в обрядах відведена силі вогню.

Найкологічніше та найцікавіше свято, яким закінчується літній сонячний цикл календарних дохристиянських свят - це свято молоді - Купало, або Купайло, що з часом, після прийняття християнства, деякою мірою трансформувалося в церковне свято. Йдеться про народження Івана Хрестителя, яке святкується церквою 7

йшли до лісу. Дівчата співали пісень і несли гільце - гарний вершок черешні, вишні, яблуні чи клена. Прийшовши в ліс, встановлювали гільце в землю, оздоблювали його польовими та городніми квітами, зокрема, любистком, трояндами, барвінком, обвішували цукерками, бубликами та випеченими у вигляді пташок пташками, прикрашали різнокольоровими стрічками. На вершечок настромлювали невеличкий віночок з барвінку. Непомітно в кількох місцях прив'язували кропиву та колючі будяки.

Ніч на Івана Купала: звичаї, обряди

У цей час хлопці здобували живого вогню - терли сухі

серед ночі розцвітала чарівна вогняна квітка щастя - кочедижник. Хто її зірве, той усе на світі знатиме, дістане без труднощів усі скарби, матиме чудодійну силу робити все тією рукою, яка зірвала Квітку щастя. Той щасливець причарує найкращу дівчину, матиме найвищий урожай, не боїтиметься лихих сил.

Заборони

Але ж за Квіткою щастя чигають не тільки люди, а ще лихі сили, з якими важко боротися тій людині, яка її знайде. Вони намагаються перешкодити, відвернути увагу молодого парубка, який цю квітку знаходить - старому, як правило, не щастило її знайти. І якщо молодого

липня, або 24 червня за старим календарем. Після поширення християнства давнє народне свято Купала в результаті «християнського нашарування» почало називатися святом Івана Купала.

У надвечір'я дівчата гадають на судженого - кидають у воду свої вінки, а хлопці повинні їх дістати. Вінок - це символ щастя та одруження. Чий вінок хлопець дістане, того й дівчина повинна поцілувати і мусить бути з ним у парі на це свято (як правило, вибір зарані узгоджують).

Хлопці спускають з гори вогняне колесо-сонце (символ літнього сонцезвороту) або ж розкручують його на стовпі під загальне пошвавлення і радість.

Купальська ніч і Купальські вогні

Коли вечоріло, дівчата з хлопцями збиралися окремо і

деревини - і розпалювали багаття. Спочатку в землю вбивали довгу палицю, навколо неї накладали хмизу і, здобувши живий вогонь, чотири хлопці одночасно підпалювали це багаття з чотирьох сторін. І коли вже вогонь освітлював місце святкування, хлопці роздвигалися дівчат і умовлялися, хто яку дівчину буде ловити.

Дівчата навколо свого гільця водили хоровод, співаючи купальських пісень.

Квітка папороті

Бажаючи йдуть у ліс шукати цвіт папороті, як правило, парами. Хтось намагається знайти за її допомогою скарби, а хтось знаходить своє щастя - кохання.

У цей час рослини набирали чарівних, лікувальних та цілющих властивостей. Лише в Купальську ніч на папороті

му чоловікові все ж поталанило знайти квітку щастя, він мусив прорізати шкіру мізинця-пальця на лівій руці і всунути ту квітку під шкіру. Можна було схвати квітку під капелюхом на голові або на серці під сорочкою. Далі людина мусить взяти в ліву руку полин або татар-зілля й обвести навколо себе крейдою - лише тоді лихі сили не зможуть нічого вдіяти щасливцеві.

Квітка щастя розцвітає раз на рік - саме на Купайло - або раз на 3-5 років. А коли розцвітає, чується наче постріл, наче грим. Ліс зашумить, загуде... І висока стрілка вмить виросте. А на ній з'явиться червона, невиданої краси вогняна квітка, яка розквітне, а пахощі підуть по всьому лісу. І навколо неї з'являться добрі духи-душі предків, які також радіють. Жінкам ця квітка не трапляється, бо то великий страх її взяти.

Оригінальний рецепт

Цей дієтичний десерт ідеально підходить для спекотної літньої пори. Ніжну і повітряну запіканку оцінить вся ваша сім'я. Вона ідеально підходить для дітей. Користі в ній хоч відбавляй!

Ось що знадобиться для її приготування: сир - 400 г; знежирений йогурт або сметана - 190 г; цукор - 5 ст. л.; манна крупа - 3 ст. л.; борошно - 3 ст. л.; чорниця (свіжа або заморожена) - 1 склянка; 2 яйця; цукрова пудра; 1/2 ч. л. розпушувача.

Приготування. Яйця збийте з цукром за допомогою міксера.

До яєць додайте сир і йогурт (або сметану). Перемішайте все до однорідної консистенції.

Додати в яєчну суміш спочатку манну крупу, потім борошно і розпушувач і акуратно перемішайте все ложкою.
Покладіть чорницю в цю суміш і знову перемішайте. Застеліть дно форми для випікання пергаментним папером. Вилийте у форму тісто з чорницею. Якщо ви використовуєте силіконову форму, змастіть її вершковим маслом і посипте манною крупкою. Випікайте запіканку при температурі 180°C протягом 30 хвилин.
Готову запіканку дістаньте з духовки. Накрийте форму великою тарілкою або стравною і переверніть. Пергаментний папір видаліть. Запіканку прикрасьте цукровою пудрою. Подавайте в охолодженому вигляді.

Пишіть:
49000, м. Дніпро,
вул. Воскресенська, 41, оф. 109

Дзвоніть:
(056) 786-02-21,
098-183-00-18,
050-850-72-74

Передплатити
«Фермер Придніпров'я» можна
у будь-якому поштовому відділенні
області до 25 числа щомісяця.
Передплатний індекс 60092.

Делікатес дає не риба, а равлики

Як ми вже повідомляли, на Дніпропетровщині власники равликової ферми займаються виробництвом незвичайного делікатесу - равликової ікри

Для равликів тут особливі умови - душ та щоденне харчування. Господарі ферми створюють для молюсків середземноморські умови з високою температурою повітря та вологістю. Гніздяться равлики в торфі.

«Ця ікра найдорожча. За один раз равлики відкладають до ста ікринок - це близько чотирьох грамів», - розповідає доглядальниця равликів пані Наталя.

Більшу частину ікри забирають на розведення. Решта - проходить процес приготування та соління. Вона має рожевий колір. Саме таку продукцію цінують європейські ресторатори, каже співвласниця ферми Марія Недвига. За таку ікру за кодомом можуть пропонувати від трьохсот євро за сто грамів. А от в Україні равликовий делікатес продають вдвічі дешевше.

На равликовій фермі на Дніпропетровщині равликову ікру поки не продають, а ласують самі.

В Україні поки що не існує культури споживання равликів, а ікри - тим паче, кажуть експерти аграрного ринку. Однак можна казати, що за кілька років такий тренд з'явиться.

Нині готових равликів вже можна придбати в супермаркетах. А згодом на прилавках може з'явитися і їхня ікра.

РЕКЛАМА

АЗОВСКОЕ МОРЕ

"ЛАЗУРНЫЕ ДАЛИ"
база отдыха

пгт. Кирилівка,
коса Пересыпь, 62
1956fnp@gmail.com

- ПЛЯЖ - свійський, відстань до корпусів - 60 метрів.
- ПРОЖИВАННЯ в 2-4-місних номерах: ✓ ЕКОНОМ ✓ СТАНДАРТ ✓ ЛЮКС
- СТОИМОСТЬ ПРОЖИВАННЯ: 330-800 грн. за 3-місн. ком. в залежності від рівня комфортності
- ПИТАНИЕ в с.в.столовой

БРОНИРОВАНИЕ МЕСТ ЗАБЛАГОВРЕМЕННО!

067-614-60-80, 095-426-01-66
098-388-00-20, 098-388-02-03